

Proposta curs 4t ESO

BLOC 1: La llengua i els seus parlants	2
BLOC 2: Comunicació	2
BLOC 3: Educació literària	4
BLOC 4: Reflexió sobre la llengua	5

BLOC 1: La llengua i els seus parlants

- Explicació, coneixement i ús de les varietats diastràtiques: nivell culte, nivell col·loquial i nivell vulgar. [ESS]
- Coneixement i ús de les varietats diafàsiques amb especial atenció al registre formal i acadèmic.
- Desenvolupament de la reflexió interlingüística com a instrument per a la construcció de nocions gramaticals transversals o específiques de cada llengua. [ESS]
- Observació dels fenòmens del contacte entre llengües: bilingüisme, diglòssia, préstecs i interferències. Diglòssia lingüística i diglòssia dialectal. [ESS]
- Investigació sobre els drets lingüístics i la llibertat lingüística. Drets i deures lingüístics a Catalunya[1] i a Espanya: la Constitució i les diferents llengües.
- Protecció, drets i deures individuals en relació amb el seu ús i coneixement. Règim de cooficialitat lingüística en territoris autonòmics. [ESS]
- Exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. [ESS]

BLOC 2: Comunicació

Context. Components del fet comunicatiu:

- Anàlisi avançada de la comunicació, en especial en l'àmbit professional. [ESS]
- Reflexió crítica del grau de formalitat, distància social entre interlocutors, propòsits comunicatius. [ESS]
- Domini de l'ús d'elements no verbals en els textos escrits i multimodals: icones, imatges i tipografia. [ESS]
- Reflexió crítica i ús dels elements no verbals orals i multimodals: aspectes cinèsics, paralingüístics i proxèmics, la distància corporal (íntima, personal, social i pública).

Gèneres discursius

- Propietats textuais: adequació, coherència i cohesió. [ESS]
- Anàlisi i producció de textos argumentatius complexos. Estructura i recursos. [ESS]
- Estudi dels textos jurídics i administratius. La instància.
- Textos de l'àmbit professional: currículum, carta de presentació i motivació. [ESS]

- Gèneres dialogats formals: tertúlia, col·loqui, debat, entrevista.
- Estudi dels gèneres periodístics d'opinió: article d'opinió, carta al director, editorial. [ESS]
- La imatge i els elements paratextuals dels textos icònics, verbals i multimodals.

Processos comunicatius

- Desenvolupament de presentacions orals acadèmiques estructurades i de tècniques de debat acadèmic. [ESS]
- Tècniques d'oratória i persuasió. [ESS]
- Selecció de fonts d'informació acadèmiques segons les necessitats d'una recerca. [ESS]
- Planificació, producció i revisió de textos de manera autònoma. [ESS]
- Domini d'eines digitals per treballar aspectes formals de text: índex, sagnats, notes al peu, encapçalaments, citació bibliogràfica, etc. [ESS]

Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- L'expressió de la subjectivitat en els textos expositius i argumentatius:
 - Procediments de modalització: lèxic valoratiu, ironia, metàfora, preguntes retòriques... [ESS]
 - Ús adequat de registres i varietats lingüístiques segons la situació comunicativa: domini de formes díctiques relacionades amb les situacions comunicatives (fórmules de confiança i cortesia verbal). [ESS]
- Domini de mecanismes de cohesió:
 - Connectors textuais de tota mena i introducció dels de causa, conseqüència, condició i hipòtesi. [ESS]
 - Mecanismes de tota mena de referència interna: lèxics i gramaticals.
- Respecte per la coherència verbal en els textos: la correlació temporal en la subordinació d'oracions i en el discurs relatat. [ESS]
- Procediments explicatius bàsics: les oracions de relatiu. [ESS]
- Reconeixement d'estructures sintàctiques complexes.
- Ús de tots els signes bàsics de puntuació per tal d'organitzar el text i relacionar-los amb el significat. [ESS]
- Correcció lingüística autònoma i ús de diferents tipus de diccionaris, amb una atenció especial al DIEC2 i al DLE de la RAE, i correctors ortogràfics en tota mena de suports, tenint en compte les diferències dialectals. [ESS]

BLOC 3: Educació literària

Lectura autònoma

- Selecció autònoma de textos: escriure la ressenya d'alguna obra llegida i triar-ne la següent a partir de la plataforma *Goodreads*. [ESS]
- Participació en actes culturals vinculats a l'itinerari lector: implicació de l'alumnat en l'organització dels actes de Sant Jordi. [ESS]
- Presa de consciència i verbalització dels gustos i la identitat lectora: a principi de trimestre, i amb l'ajuda dels diversos mediadors (professorat, bibliotecàries, llibreteres), poden marcar-se objectius de lectura i retre comptes al final.
- Expressió de l'experiència lectora, utilitzant de manera progressiva metallenguatge específic: clips de ressenyes de llibres per compartir en webs especialitzades o en canals interns de recomanació, com blogs.
- Mobilització de l'experiència lectora, personal i cultural i vinculació amb l'actualitat i manifestacions artístiques de manera argumentada.
- Estratègies per recomanar lectures en suports diversos (escrits o orals) i entre iguals, classificant les obres en gèneres i subgèneres literaris.

Lectura guiada

- Anàlisi bàsica dels recursos expressius i els seus efectes: lectura d'obres dramàtiques completes com *Aigües encantades* o *La casa de Bernarda Alba*. Comentari i anàlisi de poemes del segle XX: Pedro Salinas, Rubén Darío, Juan Ramón Jiménez, Rafael Alberti, Federico García Lorca, Miguel Hernández o Josep Carner, Carles Riba, J. V. Foix, Salvador Espriu, Blai Bonet, Gabriel Ferrater, Montserrat Abelló, Miquel Martí i Pol, Maria-Mercè Marçal, Maria Antònia Salvà, Marta Pessarrodona, Rosa Leveroni, Felícia Fuster, Maria Beneyto, etc. [ESS]
- Fer treballs d'investigació i comparació per temes. Lectura compartida de novel·les d'autors castellans i llatinoamericans com Gabriel García Márquez o Isabel Allende, Carmen Martín Gaité o Carmen Laforet, i d'autors catalans actuals com Eva Baltasar, Jaume Cabré, Emili Teixidor, Irene Solà, Cristina Masanés, Núria Bendicho, etc.
- Utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per construir la interpretació de les obres literàries: investigacions de moviments culturals com el Modernisme o les avantguardes i de com es reflecteixen en textos i altres manifestacions artístiques. [ESS]
- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos orals, escrits o multimodals: itineraris de lectura guiada, comparació de tòpics literaris en fragments de textos paral·lels.

- Estratègies per interpretar obres i fragments literaris a partir de la integració dels aspectes analitzats i atenent valors culturals, ètics i estètics. [ESS]
Exemple: c[1] omparar les aspiracions vitals de personatges femenins i masculins en fragments literaris. Lectura del relat “Una nit”, de Quim Monzó, per fer una reflexió posterior centrada en el consentiment i les agressions sexuals.
- Lectura amb perspectiva de gènere, donant prioritat a textos que els facin reflexionar sobre la feminitat: antologia d'autores (Clementina Arderiu, Rosa Leveroni, Montserrat Abelló, Mireia Calafell, Blanca-Llum Vidal, Àngels Gregori, Sònia Moll, Maria Josep Escrivà, Antònia Vicens, Felícia Fuster, Quima Jaume, Maria Àngels Anglada, Maria Cabrera...). [ESS]
- Treball d'investigació i lectura interpretativa de poetes femenines de la literatura castellana del segle XX. [ESS]
- Processos d'indagació sobre les obres llegides que ajudin a construir-ne la interpretació: personatges femenins en la narrativa castellana del segle XIX en obres de Benito Pérez Galdós o Emilia Pardo Bazán o Leopoldo Alas Clarín. També es pot investigar l'impacte de la guerra civil i la postguerra en fragments literaris de la literatura castellana i catalana.
- Lectura expressiva i dramatitzada de les obres: *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer, o *Historia de una escalera*, d'Antonio Buero Vallejo.

Esriptura creativa

- Creació de textos a partir de l'apropiació de convencions del llenguatge literari: elaboració de poemes avantguardistes; creació de dietaris a partir de fragments d'*El quadern gris* o del relat “Tarda al cinema”, de Mercè Rodoreda; invenció de noves flors a l'estil de *Viatges i flors*, o escriptura de relats de vida de familiars imitant el discurs de José Saramago en l'acceptació del premi Nobel. [ESS]

BLOC 4: Reflexió sobre la llengua

- Identificació i observació de les diferències contextuais i formals rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita, atenent aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics. [ESS]
- Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques de l'oració simple: complement de règim verbal i d'altres complements argumentals); la doble predicació (complement predicatiu); l'atribut en els verbs semicopulatius. [ESS]
- Relacions gramaticals. L'enunciat.
- Anàlisi de la formació, usos i valors de les formes verbals no personals. L'aspecte verbal. Les perífrasis verbals. Valors estilístics de les formes verbals.
- Els elements perifèrics: vocatius i modificadors oracionals.

- L'ordre de les paraules.
- Procediments morfològics d'adquisició i formació de paraules: Prefixos i sufixos cultes d'origen grecollatí.
- Aprofundiment i reflexió sobre els canvis en el significat de les paraules, les relacions semàntiques entre aquestes i els seus valors denotatius i connotatius. **[ESS]**
- Connotació i denotació en funció del context i del propòsit comunicatiu. Connotacions individuals i col·lectives. Significant i significat. Semes, camp semàntic i camp associatiu. **[ESS]**
- Estratègies d'ús progressivament autònom de diccionaris i manuals de gramàtica per obtenir informació gramatical bàsica.